

ЩОДО ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Ніколаєнко-Камишова Тетяна Петрівна

Доктор медичних наук

Доцент кафедри сімейної медицини ФПО та пропедевтики внутрішніх хвороб
Дніпровський Державний медичний університет
Дніпро, Україна

Стан освіти в Україні впродовж короткого часу зазнав суттєвих змін у зв'язку з низкою обставин (пандемія COVID, воєнний стан). У зв'язку з цим особливо гостро постала необхідність забезпечення якості навчального процесу медичних кадрів і циклів удосконалення лікарів згідно сучасних вимог з розробкою і застосуванням новітніх технологій.

Згідно положенням державної національної програми «Освіта. Україна XXI століття» ще раніше були запропоновані прогресивні концепції до запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, потребуючих постійного модернізування освітніх програм [1].

Натепер створені документів про освіту в електронній формі, цифровий освітній паспорт та план відновлення України, презентований 4 липня 2022 року під час Міжнародної конференції в Лугано (Швейцарія) Прем'єр-міністром Д. Шмигалем [2]. План містить розділ щодо відновлення сфери освіти і науки з урахуванням досвіду європейських країн і пропонує використання принципів, підходів, інструментарію та практик Європейського Союзу (План відновлення України, 2022). У документі окреслюється концептуальні засади цифрової трансформації освіти європейських країн та США з уточненням значення термінів «оцифрування», «цифровізація», «цифрова трансформація» стосовно освіти в Україні [2]. Україна долучена до трансконтинентальної системи комп'ютерної інформації; завдяки Інтернету відбувається стрімкий розвиток інформаційних технологій. Натепер, за необхідне є створення системи інформаційного забезпечення освіти, постійного оновлення освітніх програм та методів викладання дисциплін. Розширений доступ до наукових джерел дозволяє запроваджувати принципи самостійної роботи, що сприяє прагненню до саморозвитку, налаштованості до освіти «через все життя», що особливо важливо для фахівців медичної галузі, оскільки ліцензування медичних закладів визначається відповідністю рівня кваліфікації лікарів. Проведення атестації лікарів з наданням щорічного звіту безперервного професійного розвитку потребує постійного удосконалення знань і навичок відповідно вимог атестаційної комісії. Електронна база даних пацієнтів, вимоги до шифрування послуг, клінічного стану і подальшого маршруту хворого, надання довідок, оформлення документів з метою встановлення ступеню непрацездатності повинно відповідати стандартизованим документам, як це робиться в європейських країнах.

Формування тенденцій спільного бачення науково-педагогічних проблем, розробка планів викладання, запровадження алгоритмів навчання і оцінювання є метою оптимізації учбового процесу. В Україні слід з'ясувати напрямки розвитку цифрової трансформації освіти із вимогами світового та європейського освітнього та дослідницького просторів. Такий підхід може забезпечити послідовну імплементацію документів, узгоджених в європейських країнах що до розвитку високоефективної цифрової освіти та підвищення цифрових навичок і компетенцій в умовах цифрової трансформації освіти і роботи лікувальних закладів..

Саме для викладачів вищої школи вкрай важливо вирішення низки питань, пов'язаних з цифровізацією; з'ясування впливу цифрової трансформації освіти на персоналізацію навчання і розширення освітніх можливостей. Також, актуальною є проблема забезпечення безперервності навчального процесу в умовах воєнного стану за допомогою цифрових інструментів і мобільності учасників освітнього процесу. Вирішення цих питань потребує стратегічних та узгоджених дій, об'єднання ресурсів на національному рівні та рівні ЄС. Саме тому, і необхідне вивчення досвіду провідних університетів світу.

Освітній процес у країнах ЄС спрямований на розробку стратегічних документів, окреслення конкретних дій, фінансування досліджень та інновацій у галузі цифровізації. Застосування сучасних підходів до навчального процесу .потребує забезпечення закладів освіти цифровою інфраструктурою, високоякісним навчальним контентом, належним рівнем цифрової компетентності педагогічних працівників зі стратегічними та координованими узгодженими діями при об'єднанні ресурсів та інвестицій.

У 2020 р. Європейським Союзом запропонована оновлена політична ініціатива у вигляді Плану дій з цифрової трансформації освіти 2021-2027 (The Digital Education Action Plan 2021-2027). для підтримки стійкої та ефективної адаптації систем освіти та навчання країн-членів ЄС до цифрової ери, який: - передбачає довгострокове стратегічне бачення високоякісної, інклюзивної та доступної європейської цифрової освіти; - розглядає виклики та можливості пандемії COVID-19, що призвело до безпрецедентного використання технологій для цілей освіти та навчання; - прагне до міцнішої співпраці на рівні ЄС у цифровій освіті та підкреслює важливість спільної роботи між секторами для введення освіти в цифрову еру; - надає можливості, включаючи покращення якості та кількості викладання цифрових технологій, підтримку цифровізації методів і педагогічних засобів навчання та забезпечення інфраструктури, необхідної для інклюзивного та стійкого дистанційного навчання [3,4].

Проаналізовані й узагальнені ключові напрями цифровізації освіти спільні для США та країн ЄС: надійна інфраструктура, цифрова грамотність, цифрова компетенція та навички для викладачів, оцінювання та підходи до оцінювання з використанням цифрових технологій, технології штучного інтелекту в освіті для персоналізації та ефективності навчання. Ці важелі дозволяють інтенсифікувати освітній процес, зробити його мобільним, диференційованим та пристосованим до реалій сучасності.

На сьогодні США є провідною країною у цифровізації освітньої галузі та використанні цифрових технологій для трансформації навчання з визначенням майбутньої дорожньої карти для інших країн. Національний план освітніх технологій (National Education Technology Plan –NETP) [4] є флагманським документом політики щодо освітніх технологій, зокрема цифрових, для Сполучених Штатів. План формує бачення справедливості, активного використання та співпраці всіх освітніх структур та зацікавлених сторін у цифровізації освіти. У ньому окреслено конкретні дії, які Сполучені Штати повинні вжити, щоб забезпечити учням різного віку можливості для особистого зростання та процвітання та збереження конкурентоспроможності в глобальній економіці.

Урахування характерних рис дистанційної освіти: гнучкість: модульність: паралельність: наявність великої аудиторії з одночасним зверненням до багатьох джерел навчальної інформації, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку., економічність, технологічність: соціальна рівність, інтернаціональність - вимагають від викладача належних навичок щодо забезпечення навчального процесу. Необхідно вміти координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які викладаються, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій, прагнути до знань, використовувати сучасні інформаційні та телекомунікаційні технології, вміти самостійно приймати відповідальні рішення, використовувати найсучасніші навчально-методичні матеріали; вести спеціалізований контроль якості дистанційної освіти на відповідність освітнім стандартам.

Вже доведено часом, що дистанційне навчання настільки ж ефективно, як і аудиторне, якщо методи і технології відповідають завданням при наявності зворотнього зв'язку між викладачем та слухачем,

З власного досвіду: починаючи з періоду пандемії COVID і реалій теперішнього часу, опанування цифровими методами лістингів спілкування, навчання і викладання потребували оволодіння відповідними навичками при користуванні платформою MEET, при розробці програм вхідного і кінцевого тестового контролю для проведення тренінгів і курсів тематичного удосконалення для лікарів, при підготовці лекцій і презентацій з використанням електронних ресурсів державних порталів у вигляді настанов і міжнародних протоколів з лікування і реабілітації, Спілкування з іноземними колегами і дискусії на теренах міжнародних платформ, перебування у ролі слухача і спікера дозволяли глибше усвідомлювати наукові і дослідницькі проекти, безпосередньо отримувати відповіді на цікавлячи саме тебе, питання, що також було навчанням.

Натепер і надалі, завдяки розширенню можливостей інтернет-ресурсів для української спільноти, в тому числі і науково-педагогічної, існує значна кількість можливостей долучення до всесвітнього досвіду спілкування і розуміння уявлень і пояснень, щодо впровадження досягнень і методів світової спільноти у науково-педагогічну базу України, як європейської країни.

Література:

1. МОН. (2021). Концепція цифрової трансформації освіти і науки: МОН запрошує до громадського обговорення. <https://mon.gov.ua/ua/news/konceptiya-cifrovoyi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaproschuye-do-gromadskogo-obgovorennya>
2. План відновлення України. (2022). <https://recovery.gov.ua/>
3. European Commission. (2019). 2nd Survey of Schools: ICT in Education. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2nd-survey-schools-ict-education-0>
4. European Commission. (2021). Digital Education Action Plan (2021–2027). https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_